

Jeroen Jansen
Omgevingsmanager/Manager QA&QC

Lange Lijnbaan 15
8861 NW Harlingen

☎ +31 517 492 440
☎ +31 636165608
✉ j.jansen@esco-salt.com

11 december 2020

zienswijze wijziging mijnbouwbesluit 5 november 2020

Geachte heer, mevrouw,

Graag maakt Frisia gebruik van de geboden mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op de voorgenomen wijzigingen van het Mijnbouwbesluit van 5 november 2020.

Frisia wenst te benadrukken dat zij met de minister het belang ziet van een duidelijk verwijderingsplan dat helderheid verschaft aan alle betrokkenen over de gang van zaken, mogelijke risico's en te nemen maatregelen. Daarvoor is het echter wel noodzakelijk dat de wettekst duidelijk en eenduidig is. Dat is naar de mening van Frisia nu nog niet het geval.

De zienswijzen van Frisia zijn er dan ook op gericht om duidelijkheid te krijgen over de verwachtingen van de minister en tevens aan te geven waar eisen worden gesteld die naar de mening van Frisia praktisch niet haalbaar zijn. De onderstaande zienswijzen zien dan ook enkel op artikel 40c, lid 1, sub j, Mijnbouwbesluit.

- **Onduidelijkheid over gevraagde risico.** In sub j wordt aangegeven dat het risico van het mijnbouwwerk voor zoutwinning moet worden beschreven, en daarnaast een beschrijving van de maatregelen die zijn genomen om de stabiliteit van de holruimte te monitoren. Het is onduidelijk wat met andere risico's wordt bedoeld als de stabiliteit van de holruimte reeds moet worden beschreven. Graag zou Frisia een verduidelijking zien van deze tekst. Dit geldt temeer nu enkel wordt gesproken over `risico van het mijnbouwwerk` als onderdeel van het verwijderingsplan bij mijnbouwwerken ten behoeve van de zoutwinning en niet ten behoeve van bijvoorbeeld olie- of gaswinning.

- **Holruimte kan na buiten gebruik stelling niet worden gemonitord.** In sub j wordt aangegeven dat de holruimte van het mijnbouwwerk ten behoeve van de zoutwinning moet worden gemonitord na buiten gebruik stelling. Het monitoren van die holruimte is echter niet mogelijk na de buiten gebruik stelling omdat het boorgat naar de holruimte dan is dichtgemaakt. Er is dus geen toegang meer tot de holruimte en het boorgat. Voor zover de minister de intentie heeft om hiermee aan te geven dat de bodembeweging na de buiten gebruik stelling dient te worden gemonitord verwijst Frisia naar artikel 30 Mijnbouwbesluit. Daar staat namelijk in opgenomen dat een meetplan dient te worden ingediend die een termijn beslaat van de winning en de daarop volgende dertig jaren.
- **Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met de term `beheersmaatregelen`.** Uit de toelichting lijkt te volgen dat de minister hiermee voor diepe holruimtes slechts twee maatregelen bedoeld waarvan er 1 moet worden genomen: of het langzaam laten dichtvloeien van de holruimte of het vullen van de holruimte met vulstof. Deze maatregelen hebben echter potentieel grote nadelige gevolgen voor de mate van bodemdaling en/of brengt onevenredig hoge kosten met zich mee die niet in verhouding staan tot de eventuele risico's en de (afwezigheid van) voordelen van de handeling. Het langzaam dicht laten vloeien van de holruimte betekent namelijk dat het massieve zout dat aanwezig is de caveerne dicht drukt. Dit is een asymptotisch proces. Onduidelijk is voor hoeveel procent of tot welk volume de caveerne moet worden dicht gedrukt. Bovendien vertaalt de hoeveelheid zout die nog naar binnen gaat, de holruimte in, zich één op één naar bodemdaling aan het oppervlakte. Dit is niet altijd een wenselijke situatie. Voor het vullen met vulstof geldt in ieder geval voor de grote cavernes dat dit een onmogelijke opgave is vanwege de enorme omvang, waarbij het daarnaast niet duidelijk is welk middel hiervoor zou moeten worden gebruikt en wat de effecten daarvan zijn op de ondergrond. Deze methode vergt daarnaast een zeer grote financiële investering, hetgeen onredelijk is temeer nu niet duidelijk is welke winst met deze methode behaald kan worden ten opzichte van het afsluiten van de caveerne onder druk. In veel gevallen zal het onder druk afsluiten van een caveerne de meest wenselijke oplossing zijn en dit wordt over het algemeen ook genoemd in het door de minister goedgekeurde winningsplan. Deze mogelijkheid lijkt de tekst van de toelichting nu niet te bieden, hetgeen dan mogelijk ook nog een conflict gaat opleveren met artikel 40d, eerste lid, onder d Mijnbouwbesluit. Frisia verzoekt de minister om te verduidelijken dat dit wel degelijk een toegestane methode is.

- **Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met systeembenadering.** In sub j wordt gesproken over een systeembenadering zonder dat wordt verduidelijkt wat hiermee wordt bedoeld. Frisia verzoekt de minister dit alsnog toe te lichten alsmede te onderbouwen waarom dit een exclusief vereiste is voor de zoutwinning.

Frisia vertrouwt er op met deze zienswijzen een bijdrage te kunnen leveren aan een verdere verheldering van de voorgenomen wetteksten.

Hoogachtend,

Frisia Zout B.V.

Jeroen Jansen